

Ткаченко, Иван Трофимович

Украина, Киевская область

Февраль 2007 г.

Многоуважаемі друзі!

З сердечним привітом до Вас Ткаченко Іван Трохимович.

Поздоровляю всіх Вас з Новим 2007 роком. Бажаю усім Вам кріпкого здоров'я, щастя, радості, миру, добра і згоди у Ваших сім'ях. Чистого мирного неба і ясного сонця.

Листа від Вас одержав 23 січня 2007 року. Дуже Вам вдячний. Мені був лист з Білефельда і я все описав і послав. Якщо Ви просите і цікавитесь тим страшним життям, яке я пережив у 326 лагері, я опишу і висилаю Вам.

Я, Ткаченко Іван Трохимович, народився 2 листопада 1920 року в селі Поділля Баришівського району Київської області. В сім'ї було 10 дітей. Дві сестри були у Німеччині на примусових роботах. Додому повернулися, але скоро померли обидві. В 1940 р. я закінчив 10-й клас Подільської середньої школи. 11 листопада 1940 року був призваний в армію. Службу проходив у городі Ломжі (Польща) у 130 арт. полку. 20.06.1941 року був направлений у Смоленське арт. училище на навчання. 22.06.1941 року у 4 години ранку я з своїми двома друзями погрузились у поїзд, який їхав Ломша – Білосток. Не проїхали і 20 кілометрів, як на нас посипалися бомби. З Білостока почалася евакуація людей, крик, плач, вже були вбиті. Ми звернулися до свого начальства, що нам робити. Нам сказали: одержуйте гвинтівки і шукайте свій 130 полк.

На треті сутки ми знайшли свій полк, але він був полурозбитий. Ми намагалися вирватися з оточення, але нам не вдалося. Ми попали в полон під Волковськом. З Білостока в г. Остров. Тут нас погрузили в вагони і повезли в Німеччину. Завезли нас в 326 лагер поблизу Патерборна. Загнали в лагер, який був огорожений у три ряди колючою проволокою. Приміщення не було ніякого. Ми знаходились під відкритим небом. До огорожі підходити забороняли. Кругом на вишках стояла охорона. Проволока була під електричним током. Погода була погана. Щоденно дощі. Діватися було нікуди. Ми руками рили землянки, бо не було ніякого інвентаря. Біля лагерь недалеко був ліс. Ломали гілля, перепилювали дротом. Вириту руками яму накривали гіллям, землею. Заривалися в ці нори і спасалися від дощу і холоду.

Були штрафники. З них дуже знущалися. Заставляли їх лазити ползком, піднімати непосильні каміння.

Давали нам 200 гр. хліба і півлітра супу. Від такого харчування люди вмирали. Кожний день вивозили по 100 чоловік, а то й більше мертвими.

Кожний день у 4 години ранку строїли в колони по 300 чоловік. Приїздила СС група. Ходили по цій колонні, відбирали по 15-20 чоловік, євреїв, комуністів, політпрацівників. Виводили з лагерь і ніхто нічого не знав, куди їх відправляють. Лише пізніше взнали, що лагер 326 був постачальником Бухенвальда. Там у крематорії закінчувалось їхнє життя.

Все те, що я пережив у цьому лагері, це був страшний суд, який відбувався на моїх очах. Яким-то Божим чудом нас 60 чоловік забрали з 326 лагера і привезли на торфорозробку. Ми там працювали на торф'яному болоті. Різали торф, скирдували у кагати. Так ми були врятовані від смерті. Але тут були лише 2 місяці. Нас 12 чоловік з цієї команди забрали і знову привезли в цей смертельний 326 лагерь. Сказали, що українців будуть відпускати додому. Але це був обман. Нас 12 чоловік погрузили у вагони і відправили у город Дортмунд. Там ми працювали на залізній дорозі.

Але через місяць наша команда захворіла тифом. Нас 18 чоловік, що не захворіли, відправили у госпіталь у Дортмунді. А хворих погрузили на машини і куди відвезли ми не знаємо. Після карантину знову працювали на залізній дорозі. Город Дортмунд дуже бомбили, щоденно, особливо вночі. Охорона тікала в бомбосховища, а нас замикали і кидали на призволяще. Спали ми на голих нарах в чому ходили. Життя було ужасне. Важко зараз згадували, сльози на очах.

Після города Дортмунд нас 3 чоловік забрав конвоїр і привіз у город Біліфельд. Тут я працював на проволочній фабриці на станку. Крім нас на фабриці робили і німці. З ними в мене були дружні стосунки. Вони мене поважали і продуктами допомагали. Німецька жінка, яка працювала на кухні, допомогала мені продуктами. Я її і зараз згадую добрими словами, і нехай її Бог хоронить, якщо вона є на цьому світі. На цій фабриці був фабрикант Вольф. Це був чоловік хороший, людяний. Заходить уранці на фабрику, до всіх поздоровується. А головний інженер і майстер цього заводу були деспоти. Нас робочі німці попереджали, що вони обидва націоналісти, будьте з ними обережні. Я Вас дуже прошу, якби Ви знали, чи є ця фабрика і цей чоловік Вольф, а може його рідні. Я б хотів знати, і добрим людям поблагодарити.

Але так мені не пощастило дожити у цьому городі до закінчення війни. Знову мене привезли у 326 лагерь, де я зустрівся з своїми фронтowymi друзями, ще й з одного району, Армаленко Андрій і Якубовський Микола, з якими разом повернувся додому. Ми були не лише друзі, а рідні брати, бо разом пережили таке страшне горе. Але зараз їх вже немає. Вічно спочивають. Це був 1943 р. З полонених поробили команди по 60 чол., переодягли нас у голандську форму і держали при військовій частині, як робочих. Ми будували лінію в 32 проводи Берлін – Париж. Так нам говорили німецькі солдати, які нас охороняли.

4.06.1945 р. нас 4 чол. зробили втечу. Жили в лісі. Їли що попало. В одного бауера вночі візьмемо картоплі, спечемо. А другі дні голодні були. Досиділи в лісі поки нас американці визволили. Американці до нас відносились добре. Давали нам їсти. А нашу команду, уже без нас, німці завезли у Чехословакію. Там наша армія визволила їх, обмундировали і хлопці дослужували в армії.

Коли ми будували лінію Берлін – Париж, ми переїхали всю Німеччину. Зустрічалися з німецькими селянами. Вони до нас відносилися з добротою, допомагали нам харчами. Комендант нас у вільний час відпускав допомагати селянам убирати сіно.

Полоненні, яка помирали в лагері від холоду і голоду, їх вивозили з лагера і хоронили неподалік, в заготовлені раніше могили. З нашої команди забрали 3 чол., в тому числі, мого друга з мого району, Армаленко Андрія і повезли в концлагерь. Мабуть, звідти він ніколи б не

повернувся. Але неподалік 326 лагера на станції Петербон англічани бомбили, і в цей час ці хлопці втекли. Про їх втечу мені повідомив німецький солдат, що їх конвоював. Я хочу цим сказати, що і серед німців були хороші люди, яких забути не можна.

І ще один епізод, який мені запам'ятався в тому житті. Коли одного разу вистроїли нас в 326 лагері в 2 колонни. Мої друзі були в одній колонні, а я був у другій. Куди вели нас ми не знали. Мій друг мене схватив і перетяг у свою колонну, а ті пленні хто зна де ділися. А я залишився живий. Повірте дорогі друзі, як важко згадувати ті страшні дні, пережиті в молодості в смертельному лагері. Не віриться, що ще живу на білому світі.

Повернувся я додому 6 листопада 1945 року. Село зруйноване, спустошене. Життя важке. Спочатку до мене відносились погано, що я був у полоні. Але потім усе владналось. Там генерали були, а що я, двадцятирічний хлопець. Зараз мені 86 років, а дружині 83 роки. Було 2 сини. Один помер 3 роки тому. Йому було 55 років, а один залишився 56 років. Здоров'я моє слабеньке, болячок багато, а лікуватися дорого коштує. Спасибі Вам дорогі друзі, що ви за нас турбуєтесь. Одержані гроші, хоч вони і не великі, підуть на ліки, а може і на операцію. Я все думав, що не встигну одержати ці гроші. Одержав. Сердечно дякую Вам. Для мене це буде допомога.

Приїжджайте в гості, поки я ще живий. Я буду дуже радий. Пишіть мені, що потрібно. Я дам відповідь на Ваш лист.

Ще раз Вам усім сердечно вдячний.

Усім Вам бажаю здоров'я як вода, багатства як земля, а тепла як сонце.

З привітом Іван Трохимович.

